

LILI MARLEN

piosenka z repertuaru **Marleny Dietrich**, muzyka: **Rudi Zink / Norbert Schultz**
słowa niemieckie: **Hans Liep (1915)**, słowa polskie: **Wojciech Dąbrowski (2004)**

1.

W naszym garnizonie,
Każdy Lili znał,
Każdy marzył o niej,
Co dzień kochać chciał.
Ja też wspominam wieczór ten,
Lecz znikł jak sen,
Odjeżdżam, hen,
Good bye, Lili Marlen.

2.

Stała na peronie,
Gdy zegnała mnie.
Teraz myślę o niej,
Ciągle o niej śnię,
Chciałbym całować włosy blond,
Lecz czeka front,
Daleko stąd.
Good bye, Lili Marlen.

3.

Gdy na poligonie
Ranne wstają mgły,
Często myślę o niej,
Ronię gorzkie łzy.
Widzę zamgloną Lili twarz,
A tutaj - straż
I... naprzód marsz!
Good bye, Lili Marlen.

4.

Bliski wojny koniec,
Bóg nadzieję dał.
Gdy wracałem do niej,
Padł śmiertelny strzał.
Ja już nie wróce, wybacz mi,
Do twoich drzewi
Nie puka nikt.
Good bye, Lili Marlen.

Marlena Dietrich

Piosenka *Lili Marlen* powstała z inicjatywy duńskiej piosenkarki **Lali Anderson**, która namówiła kompozytora **Rudiego Zinka**, aby napisał muzykę do wiersza poety niemieckiego **Hansa Liepa** (tekst o dziewczynie, która przed koszarami czeka na swojego chłopaka-żołnierza, 1915). Pierwsza wersja piosenki została napisana w rytmie walca. W latach 20. zyskała popularność jako sentymentalny utwór kabaretowy, po przerobieniu jej na tango przez **Norberta Schultza**.

Podczas II Wojny Światowej piosenkę nadawała garnizonowa radiostacja niemiecka w Belgradzie (1940). Śpiewali ją żołnierze dywizji niemieckich i włoskich, a jednocześnie stała się najpopularniejszą piosenką wojsk alianckich. Wprowadziła ją do swego repertuaru **Marlena Dietrich**, jedna z największych amerykańskich gwiazd filmowych i estradowych.

MARLENA DIETRICH (wł. **Marie Magdalene von Losch**, ur. 27 grudnia 1901 roku, Berlin, zm. 6 maja 1992 roku, Paryż), wybitna amerykańska aktorka filmowa i piosenkarka pochodzenia niemieckiego, studiowała w Berlińskiej Akademii Muzycznej (skrzypce).

Do 1929 roku była aktorką rewiową i kabaretową (*Theater des Westens* w Berlinie), wystąpiła w 17 filmach i 26 sztukach teatralnych, ale krytycy uważali ją za mało znaczącą aktorkę bulwarową. W spektaklu *Broadway Berlin* grała na pile, czego nauczył ją wiedeński amant filmowy, z którym występowała w filmie *Caffe Elektrik*, **Igo Sym** (późniejszy partner **Hanki Ordonówny**, agent niemiecki, zastrzelony w czasie wojny przez AK).

Punktem zwrotnym kariery stał się udział w musicalu *Zwei Krawatten* (*Berlinen Theater*), gdzie zobaczył ją (5 września 1929 roku) austriacki reżyser **Joseph von Sternberg** i zaangażował do roli kabaretowej śpiewaczki w niemiecko-amerykańskim filmie *Błękitny Anioł* (ekranizacja powieści *Profesor Unrat Heinricha Manna*, w roli głównej **Emil Jannings**, 1930). Wystąpiła w siedmiu hollywoodzkich filmach **Sternberga**: *Marocco* (rola prostytutki), *Blond Venus* (1932), *The Scarlett Emperess* (caryca Katarzyna).

Stała jedną z największych gwiazd ekranu lat trzydziestych, symbolem sex appealu, stworzyła typ wampa, fascynowała i szokowała publiczność, miała melodyjny głos, oszczędne środki wyrazu, bardzo długie nogi, nosiła męskie ubrania, frak, paliła cygarety, była biseksualna, miała liczne romanse (m.in. **Gary Cooper**, **Erich Maria Remarque**). Formalnie była żoną **Rudiego Siebera** (ślub 17 maja 1923 roku), asystenta reżysera, którego poznała na planie filmu *Tragedia miłości* (1922).

Była aktywną przeciwniczką nazizmu, organizowała pomoc dla niemieckich uchodźców. W 1937 roku odrzuciła ofertę powrotu do hitlerowskich Niemiec i otrzymała obywatelstwo amerykańskie. Po wybuchu II Wojny Światowej była oficerem *US Army*, koncertowała dla amerykańskich żołnierzy. Wiosną 1944 roku występowała w Algierze.

Powróciła na estradę w latach 50. (Las Vegas, 15 grudnia 1953 roku). Śpiewała piosenki: *Johnny, wenn du Geburtstag hast, Sag mir, wo die Blumen sind, Die Antwort weiss ganz allein der Wind, I'm the Laziest Girl in Town, Where Have All the Flowers Gone*, standard jazzowy *I Can't Give You Anything but Love, See What the Boys in the Back Room Will Have, Lili Marlen*. Stworzyła wybitne kreacje dramatyczne i charakterystyczne (*Świadek oskarżenia*, reż. **B. Wilder**, 1958, *Płomień Nowego Orleanu*). Ostatni film: *Schoner Gigolo, Armer Gigolo* (1978).

W Polsce wystąpiła w styczniu 1964 roku (6 koncertów) i 1966 roku. Włączyła do swego repertuaru piosenkę **Czesława Niemena** *Czy mnie jeszcze pamiętasz* (śl. **Jacek Grań**), którą nagrała jako *Mutter, hast du mir vergeben*.

Napisała wspomnienia *Jestem po to, aby kochać mnie* (1992). Została pochowana obok swej matki w Berlinie (16 maja 1992 roku). Biografię *Marlene Dietrich, Life and Legend* napisał **Steven Bach**.